

THEMA: NOG MEER NUTTIGHEID!

CHRISTUS IN ONS

Dat is wel een heel actueel onderwerp, wat hier door de Heidelbergse Catechismus aan de orde wordt gesteld. Iets waar wij dagelijks mee te maken hebben, en ons hele leven lang.

Want wij kunnen en durven niet te zeggen dat we er morgen, of als we zo of zo oud zijn, dat we er dan niets meer aan hebben. Dat we het dan te boven zijn. Dat kunnen we niet zeggen. Dat durven we ook niet te zeggen.

Wat te boven zijn? De zonde. Alles wat Gode mishaaft.

Ja, ik hoop daarom dat wij door de Heilige Geest gezegend mogen zijn, met de Heilige Geest gezegend mogen zijn om iets daar uit te mogen leren tot onderwijzing en tot vertroosting.

Je vraagt je af, wat is dat nu opeens voor een, je zou bijna zeggen, een ommezwaai, in de manier waarop de Heidelberger nu spreekt over het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus?

Wat is die ommezwaai?

Wel, eerst stond telkens centraal, en dat kom je steeds maar tegen, dat Jezus Christus een Verzoening is voor onze zonden. Dat in Hem de rechtsgrond aangebracht is waarop God de zonde vergeeft. Dat Hij met één offer voor eeuwig heeft volmaakt allen die geheiligd worden. En dat dat werk van de Heere Jezus zo volkomen is, als had ik zelf de gehoorzaamheid volbracht die Christus voor mij volbracht had.

Het was zo'n Goddelijk, en tegelijk zo'n werk midden in de tijd, in die menselijke natuur, zo volkomen, nogmaals, dat er niets bij kan. Dat het echt waar is, geen traan, geen zucht, geen gebedje, niets van de mens kan of hoeft daar bij. Zo volkomen is het werk van die Middelaar Gods en der mensen.

Het is werkelijk.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

En dat heeft de Heidelberger, en dat kun je ook vinden in onze formulieren, het is alsof ze het er in willen hameren, dat Zijn offerande een algenoegzame offerande is. En dat er niets meer van ons in aanmerking kan of hoeft te komen.

U bent het met mij eens dat dat het doorlopend getuigenis was en is van de Catechismus.

En wat je ook in de formulieren vindt van onze kerk, altijd maar weer, wat Christus gedaan heeft voor ons. Hoe Hij de naam en de deugden van Zijn Vader heeft verheerlijkt, Zijn Wet heeft volbracht, en de straf heeft gedragen.

En nu opeens krijg je toch zoiets als een ommezwaai.

Misschien, nee, je mag het eigenlijk geen ommezwaai noemen. Maar de eerste indruk zou zo kunnen zijn. Dat je zegt: Ja, maar dat is toch weer heel iets anders. Het ging allemaal over Hem, en nu gaat het over ons.

Onze oude mens, onze boze lusten, en onze offerande der dankbaarheid.

Nu, dat is eigenlijk geen ommezwaai, maar het is even een ander - ook nog niet eens - een wijder, breder gezichtspunt.

Er is nog méér aan de hand.

De offerande van de Heere Jezus Christus heeft nog veel méér te betekenen.

Niet alleen als het gaat 'voor ons', maar nu ook als een ogenblik aan de orde komt, 'in ons'. Dat Hij een gestalte aanneemt in de harten.

Kijk, het is dus niet een verandering in de tot op heden gevolgde leer van de profeten en de apostelen, helemaal niet. Maar het is nu een beklemtoning van datgene wat ook hoort bij de leer van de profeten en van de apostelen.

En het is ook heel diep ingrijpend, er worden hier dingen aan de orde gesteld die zo ingrijpend zijn voor jullie en voor mijn leven, dat je kunt het gewoon niet verwerken. Je kunt het allemaal niet bevatten.

Je zit opeens midden in een spanningsveld, zou je zeggen. Waarbij je het hoofd niet boven water kunt houden. Waarbij je als het ware met de apostel leert mee stamelen: Hetgeen ik wil dat doe ik niet, hetgeen ik haat dat doe ik. Als ik hetgene doe dat ik niet wil, dan stem ik de Wet toe dat Zij goed is. Ik heb ook een vermaak in de Wet van God naar de inwendige mens. Maar als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij. Toch, ik doe hetzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.

Dat is eigenlijk hier ook aan de orde.

Maar, om nu niet uit het oog te verliezen het uitgangspunt, moeten wij u ook zeggen, waarom heeft de Catechismus nu zoveel aandacht gevraagd voor wat Christus 'voor ons' heeft gedaan in Zijn verzoenend lijden en sterven? Dat is daarom, als die basis niet goed is dan hoef je hier niet eens aan te beginnen. Dan hoef je hier niet eens over te praten.

Dan blijft gelden: Zovelen als er onder de Wet zijn, die zijn onder de vloek. Dan zijn wij nog in onze zonden. Nog aan het oordeel van God onderworpen. Dan is er nog buiten God en Christus geen enkele macht in de hemel of op de aarde die ons kan helpen.

Wel een schijn-hulp, dat we zo voor het oog fatsoenlijke mensen misschien zijn, en dat we voor veel kwade dingen bewaard werden, maar we zijn niet onder het oordeel uit.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

We zijn niet onder die vloek uit.

En daarom is het zo wijs van de Heidelberger, ze laat niet een soort heiligmaking voorop gaan, om iets te bereiken, of om bij God aannemelijk te worden. Die weg is afgesneden. Nee, ze laat voorop gaan dat vaste fundament door de Vader gelegd. Niemand kan een ander fundament leggen dan dat gelegd is. Dat is Jezus Christus. En in Zijn werk en arbeid en Persoon ís de kerk zalig. Is de oude mens gekruisigd, gestorven en begraven. Zijn wij volmaakt in Hem Die het Hoofd is.

En dat móét zo op grond van het Woord geleerd worden. Dat móét zo worden voorgesteld. Anders vervallen wij toch in een vleselijke heiligmaking. Waarvan het centrum zich bevindt in onszelf, en niet in de Heere Jezus Christus.

En dat kan misschien een bepaalde betekenis hebben onder de mensen, onder elkaar. Dat je zegt: Ja, goed. Maar wij moeten elkaar daar niet mee steunen in die zin, dat als we van die keurige nette mensen zijn, of keurige nette kinderen, dat het dan wel voor elkaar is. En dat dat wel Nee!

Wij móéten elkaar blijven voorhouden: Die in Christus is, die ís een nieuwe schepping, het oude is voorbij gegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. De noodzakelijkheid dus om in Hém gevonden te worden.

Maar, als nu dat uitgangspunt zuiver mag zijn, dan is er ook de ruimte en de vrijmoedigheid om nu als het ware de blik te verbreden. En te zeggen: Ja, het is een onuitsprekelijke nuttigheid wat Christus voor ons heeft gedaan, voor Zijn ganse kerk.

Maar als nu de leerlingen vragen: Is er nog meer te zeggen? Dan mag er ook gezegd worden: Ja, er is nog meer. Nog meer nuttigheid.

Nog meer nuttigheid, een nuttigheid die wij nodig hebben nu, op onze reis door dit leven. Ik kan niet anders dan met grote voorzichtigheid en innerlijke schroom over deze dingen spreken.

En hoe komt dat?

Dat komt door: Ik heb alreeds iets aan gehaald uit Romeinen 7: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen. Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Dat geeft je een grote beschroomdheid. Niet omdat er geen macht bij de Heere is, maar omdat je zo bedroefd kan worden als je de macht van de zonde waarneemt, de macht van het ongeloof, de macht van de duivel.

Dat je zo verstaat wat psalm 119 in de berijming zegt: Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken, wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest. Maar dat ben ik niet. Ik ben niet steeds opmerkend geweest, hoe Uw geboon mij tot Uw liefde wekke.

En daarom de schroom, maar tegelijkertijd de wetenschap en de ervaring: Dit hoort bij de ene boodschap van Jezus Christus de gekruisigde. Dit heb ik, niet alleen persoonlijk, maar ook in het midden van de gemeente gemerkt. De noodzaak om elkander voor te houden wat ook het Woord van God ons voorgehouden heeft. Dat wij niet zouden wandelen gelijk die vorige wandelingen onder de heidenen. En wat kan er dan een strijd, een verslagenheid zijn, een bedroefdheid, als wij met die heersende machten van de zonde geconfronteerd worden, in ons eigen of in elkaars leven.

Wat voel je dan goed aan, dat kun je niet af doen met te zeggen: Och, die oude mens. Och, het wordt alleen maar een beetje erger. Dat ligt zo niet, dat voel je. Je voelt die strijd van de Geest van Christus tegen dat heirleger van vijanden, die alles op alles

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

zetten om ons te verwoesten. En om ons in het pad van het verderf mee te sleuren. Wij hoeven de moed niet te verliezen wat de Heere betreft. Maar wat onszelf betreft kun je de moed menigmaal verliezen. Dat je zegt: Hoe zal dat ooit noch goed kunnen komen. Wat is de zonde, wat is de vijandschap van het vlees een sterke macht. En je kunt er ook haast met niemand over spreken.

Dat moet je niet opvatten als een verkeerde vorm van kritiek, maar je kunt er haast met niemand over spreken. Omdat degene, ja, je zou bijna zeggen, die in hun leven bewaard zijn voor die titanische strijd en dat geweld van de zonde, misschien wel bij inleving daar kennis aan hebben, maar die toch door de genade overeind mochten blijven, dat de zonde geen heerschappij verkreeg. Die mensen, die broeders of zusters kunnen zo moeilijk peilen, spreken uit die dadelijkheid van die macht die sterker is dan wij.

Ik hoop dat ik het niet verkeerd zeg. Maar dat we elkaar toch mogen begrijpen. Dat er dingen zijn waar je ook vaak voor de Heere alleen mee loopt, mee strijdt. En dat je zelfs met een net mens uit de wereld er nog niet over kan praten. En toch, wat ga je duidelijk zien, die tegen Mij zondigt doet zijn eigen ziel geweld aan. Wat is het toch erg, wat een verwoestende werking zit er toch in de zonde.

En nu zal de Heere Zijn kinderen, Zijn uitverkorenen nooit die schuld tot verdoeming toerekenen. Dat zal Hij niet doen. Hij zal ze opvoeren, Hij zal ze redden. Maar tegelijkertijd blijft het waar: De Heere is geen ledig aanschouwer. "Dan zal ik hen die dwaas en wrevelig overtreen, bezoeken met de roe, en bittere tegenheen". En dat is waar. Dat is de praktijk. Dat kun je waarnemen en zien, als we de Heere tegen hebben. Want je kunt wel denken: Ja, maar een kind van God, en dit en dat, alsof die alles kan doen. Alsof hij een streepje voor heeft. Maar zo is het niet. Hij heeft misschien een streepje voor, dat hij eerder een tik krijgt dan een ander. Maar niet dat de Heere God zo doet. (Het door de vingers ziet) Dat doet de Heere niet. We raken alles kwijt, de vrede, de hoop, de blijdschap, de vrijmoedigheid, alles.

Ja, en nu is het typische, en misschien is dat ook niet helemaal juist, maar dat is toch de begeerte van het hart, daar zou je elkaar nu zo graag voor willen bewaren. "Heere, bewaar ons tegen de zonde en alle kwaad". Want je trekt altijd aan het kortste eind. Het is altijd tot onrust, onvrede. Het kan ons leven kosten, echt waar.

Nu, wat krijgen wij nu nog meer voor nuttigheid uit dat sterven, uit die offerande, uit die dood van de Heere Jezus Christus aan het kruis?

Nu, punt één was: Verzoening, gerechtigheid, rechtvaardiging.

Maar nu wordt het nog een beetje uitgebreid: "Dat door Zijn kracht."

Ik moet nog iets zeggen, hoor.

Ik hoop dat we begrijpen, voorzover het te begrijpen is, dat het nu gaat om een heel persoonlijk iets voor God en onszelf.

Kijk, sommige mensen denken, die gooien dat door elkaar heen, dat het van geen enkele betekenis is hoe een mens hier op aarde reilt en zeilt, leeft en denkt. Dat is ook niet waar. Je mag daarin heus de goede hand van de Heere God zien, dat Hij mensen nog gevoel geeft voor waarheid, voor liefde, voor trouw, eerlijkheid, noem maar op. Voor hetgeen welvoegelijk is, in de kerk en buiten de kerk.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

Ik wil dit zeggen, ik weet dat Augustinus geloof ik, gezegd heeft, dat de deugden van een mens blinkende on-deugden zijn voor God. Dat stem ik van harte toe. En ik heb soms ook mijn twijfels wel, dat je wel eens denkt: Ja, is dat echt zo? Of is het nu allemaal huichelarij van die zogenaamde ongelovige nette mens. Dan denk ik aan de psalm: Ik zeide in mijn haasten: Alle mensen zijn leugenaars. Bij mensen is noch trouw, noch waarheid meer.

Maar dit, kinderen, dat moeten jullie onthouden, dat bedoel ik er mee, dat deze leer van deze strijd, en van deze nuttigheid van Christus dood, dat deze leer niet bedoelt te zeggen dat het allemaal hetzelfde is hier in dit leven. Of wij elkaar tergen, bedriegen, vermoorden, noem maar op. Nee. Want dan lezen wij zelfs van de apostel dat heidenen dingen gedaan hebben die naar de Wet waren. Al hadden ze de tien Geboden niet. En dat was niet genoeg om zalig te worden, maar hij stelt dat tegenover die Joodse eigen gerechtigheid, die vaak huichelarij was, geveinstheid. Alsof hij zeggen wil: Schiet op, jullie met je roemen op de Wet. Ik zou je wel heidenen kunnen noemen die nog beter geleefd hebben, en beter gedacht hebben over sommige dingen, dan jullie. Jullie die met je mond zeggen: Ik ben een leraar en ik ben een onderwijzer van de blinden, en noem maar op, en je doet precies hetzelfde of nog erger. Het is ook nog erger, want je weet beter. Alleen gecamoufleerd, geveinsd, gehuicheld.

Maar nogmaals, laten we bedenken dat alle goed is van God afdalende. Zodat als je nog iets tegen komt hier in dit leven op je werk, in de kring waar je verkeert, hoef je dat niet weg te schoppen. Als je een goede baas, een eerlijke kerel hebt, of een fijne maat waar je mee mag werken. Dan hoef je niet te gaan preken: En dit en dat. Nee, daar mag je de Heere ook vriendelijk voor dankzeggen.

Maar ik zei al, het gaat nu om de kerk. Eigenlijk om de levende kerk. En wij worden verplaatst naar het strijdtoneel hier, in de kerk. In onze gemeente, in uw en mijn leven. Daar worden wij naar verplaatst. En er wordt als het ware door de Heidelberger van ons verwacht dat we dat niet trachten te pleisteren, maar dat we de werkelijkheid onder ogen durven zien en mogen zien.

Welke werkelijkheid?

Van die oude mens. Die mens uit Adam, die mens der zonde. Die mens, die natuur die door God vervloekt is omdat ze weigert te luisteren naar Hem. Omdat ze alleen maar bedoelt, zichzelf, zonde, alles wat niet goed is.

Die oude mens die moeten wij niet in de roddelblaadjes zoeken of in onze dagbladen. Die oude mens, dat leren wij van God, die zijn wij zelf.

Dat is op het hoogst gebleken toen Christus op dat plekje van die oude mens ging staan. Ze hebben wel eens gezegd van: Ja altijd maar over die zonde. Dat ben ik me niet bewust hoor, dat de prediking nu altijd het karakter draagt van 'o onze zonden'. Dat wordt ook zo'n cliché-prediking, dat voelen we niet eens.

Maar nu gaat het er eens even over: Die oude mens die zich van God heeft afgewend. Dan hebben ze wel eens gezegd: Ja jij altijd, wat doe ik dan? Wat doe ik dan? Alsof de mens zeggen wil: Is dat wel waar? Is dat beeld niet veel te donker getekend? Je hebt toch nog wel goede mensen?

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

Soms hoef je elkaar alleen maar aan te kijken met een vraagteken in je ogen: Broeder, meen jij dat nu? Durf jij dat voor God vol te houden wat je nu zegt? Geloof jij werkelijk wat God zegt, van mij en van jou, dat dat waar is? Dat wij van de buik aan overtreders zijn. Dat Hij alom gezocht heeft of er iemand was die goed was, die God zocht, die rechtvaardig was, maar er was niemand. Geloof je dat?

Hoe kun je zo praten terwijl je je vuile natuur tracht te verbergen achter mooi klinkende woorden. 'Nu, je mag toch wel dit of dat, daar zit toch geen kwaad in?' Ja, zo wordt er gepraat dan. Terwijl je dáármee al bewijst dat God gelijk heeft. "Uit het hart des mensen komen voort, boze bedenkingen, overspel, dieverij, hoererij, vals getuigenis".

Soms zit je zo de zaak wel eens op te nemen. Hoe een mens tracht de waarheid te verbloemen. En nog een beeld wil vormen van: Ja, maar zo ben ik niet. Ik kan wel hier naar kijken, ik kan wel daar naar kijken, ik kan wel zus, ik kan wel zo. Alsof hij een uitzondering is op de regel, dat wij allen gevallen schepselen zijn die in de goot terecht zijn gekomen.

Onze oude mens dat ben ik hélemaal.

En toch spreekt hij hier: "Dat door Zijn kracht ónze oude mens" Net alsof er twee mensen zijn. Als ik het over mijn oude mens heb, dan heb ik het, zou je kunnen zeggen even, over ik en over mijn oude mens. Dan is het net zoiets als dat je bijvoorbeeld: Je hebt een pak op je rug, dat je zegt: Ik draag een last op mijn rug. Dat is mijn oude mens. Hoe zit dat toch?

Onze oude mens, die wij gezamenlijk dus en persoonlijk hebben. Waarom noemt hij dat onze oude mens? Net alsof het er twee zijn. Zijn er dan twee mensen, twee in één? Moet je de kant uit van, twee zielen in één borst. De één dat is de slechterd en de ander, dat valt nogal mee. Dat is moeilijk, om het te zeggen. Want zo lijkt het in de praktijk vaak in je leven. Die twee, alsof er twee mensen zijn. En toch is dat verkeerd. Je zou wel kunnen spreken van een twee-mens, maar niet van twee mensen, een goede en een kwade in één.

We zouden het eigenlijk zo moeten zeggen: Als er hier staat: "Onze oude mens", net alsof er nog wat is, dat doet hij daarom, omdat die oude mens eigenlijk objectief, voorwerpelijk dus, en onderwerpelijk in Christus gedood is.

Eigenlijk, naar de Romeinen-brief, is er mee afgerekend, met die oude mens. Christus is toch gestorven?

Daarmee is er toch een einde gekomen aan die oude mens?

Christus ging toch op de plaats staan van die oude mens?

Dat wilde ik zojuist zeggen. Als mensen dan zo praten: Alles is toch maar geen zonde, zus en zo. Dan heb ik wel eens gezegd: Ja, maar waarom denk je dan dat Christus zo, dáár kun je het aan zien. Dáár kun je aan merken wat wij waard zijn. Denk je dat de Heere God Zijn eigen Kind in zo'n lijden en sterven en benauwdheid zou hebben laten komen, als dat niet nodig was geweest? Als Hij had kunnen volstaan met minder te lijden?

Je voelt toch wel aan dat in Christus uitgekomen is dat een heel mens van top tot teen naar ziel en lichaam, die moet er aan. Die gaat er aan.

Onze oude mens.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

Ja, waarom spreken we als het ware vanuit een afstandje, terwijl die oude mens, die ben ik zélf?

Ja, luister nu eens, die ben ik zélf. Kun je dat volhouden? Die oude mens ben ik zelf. Ja, Paulus zegt: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. De Wet is geestelijk. Ik kan niet eens erkennen wat ik doe, dat deugt niet.

Ja maar wij zijn toch? "Ik dank God door Jezus Christus."

Ja, waar rust dat nu op? Waar rust het nu op: "Ik dank God door Jezus Christus?" Dat rust daar op, dat Christus in de dood is ingegaan. Dat in Christus die oude mens veroordeeld is en uit het midden weggedaan.

Dat rust niet op de ervaring: Ik ben zo ver gevorderd dat: Ik dank God dat ik zo geworden ben, zo goed, zo heilig, zo volmaakt, zo in overeenstemming met alles wat God wil, hier. Daar rust het niet op als hij zegt: Ik dank God door Jezus Christus.

Maar het rust écht op Jezus Christus, daarin ligt tenslotte het fundament. Daar is alles klaar en af. En met het oog op die Heere Jezus Christus zegt de Heidelberger: "Onze oude mens." Want er is wat anders, er is ook wat anders. De nieuwe mens die naar God geschapen is, in ware gerechtigheid en heiligheid.

En nu is het geloof datgene dat zegt: Ik leef, maar niet meer ik, Christus leeft in mij. Het is het geloof dat zegt: Ik dan doe de zonde nu niet meer, want mijn ik is al verdoemd op Golgotha. Mijn ik is voor eeuwig uitgeschakeld, is gekruisigd en in het openbaar ten toon gesteld. Dat zegt het geloof.

Het geloof doet die raadselachtige, onbegrijpelijke stap, zou je zeggen, terwijl het van binnen aanklagende stemmen verneemt. Terwijl het waarneemt de werking van die oude mens waarmee je verloren bent, en verloren gaat, en verloren blijft. Waar alles je als het ware toeschreeuwt: Jij een ander mens? Hou toch op, hou toch op, je bent geen ander mens, je bent een zondaar. Er is een trek in je naar alles wat God mishaaft. Je hebt maar niets nodig of je zit in de diepste modderput verzonken. Je hebt maar niets nodig of je zit opgesloten in een inrichting of in de gevangenis. Omdat je een gevaar bent voor de maatschappij en voor je medemens. Ben jij een ander mens? Hou op.

En dan dat raadselachtige.

Je zou zeggen, dan zie ik in gedachten dat betrokken, dat beschuldigde, dat getekende gezicht van de gelovige gaan stralen met een bovenaardse glans. "Ik dan doe de zonde nu niet meer". Dat wonder. Want ik ben omgekomen onder het oordeel Gods, ik ben onder het recht van God doorgedaan, en er is niets van mij over. Op Golgotha, in het dodelijkst tijdsgewricht heeft God afgerekend met die oude mens. Hij heeft hem buiten de deur gezet, voor eeuwig. In een verlatenheid die niet te peilen is.

En daarom is het met enige afstandelijkheid dat de Heidelberger zegt: "Onze oude mens." Want dat ben ik zelf, helemaal. Omdat ik geloof wat God zegt, dat ik niet deug tot in het merg van mijn gebeente.

Maar tegelijkertijd niet kan en mag prijs geven: Dit waart gij sommigen eertijds, maar gij zijt nu gewassen, gij zijt nu geheiligd, gij hebt nu uw vrucht tot heiligmaking.

Kijk, dat is nu het spanningsveld.

Daarom wil ik het toch er voor opnemen dat hij zegt: "Onze oude mens." Alsof we het over iets hebben wat, nu ja, wat we ook missen kunnen. Inderdaad, we kunnen het ook

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

missen die oude mens. En we zullen hem missen, hij zal gelukkig weg gaan. Hij is al weg. Maar daarom zullen we hem met al zijn bewegingen en innerlijke spanningen en verleidingen eeuwig te boven komen.

Ben je daar blij mee?

Zou je voor een eeuwigheid in de modder willen zitten? In de put? In je zonden? Waarvan je tot in het diepst van je ziel weet: Dat heeft nu Die Borg en Middelaar alles gekost. En dan ik, zo'n onderkruipsel, zo'n ellendeling, zo'n farizeër, zal ik daar dan in willen blijven?

Kijk nu eens na of dat je ook kunt zeggen: Onze oude mens. Dat je als het ware er op een afstandje eens even naar kunt kijken. Vanuit het standpunt van het geloof en van het Woord: Onze oude mens.

Ja, het is niet te loochenen hoor, Romeinen 7. Maar het is nog veel minder te loochenen dat diezelfde Goddelijke natuur, Die Geest van Christus, dat Die getuigenis aflegt: Ik niet meer, ik ben al dood, ik ben al gestorven, ik ben al opgestaan in een nieuw leven, in Christus Jezus.

Wat zit er nu nog meer voor nuttigheid in, Christus in ons?

Wie zal er nu regeren?

Dat ene standpunt, wat ik net zei, dat is Bijbels: Tot hinken en zinken elk ogenblik gereed. Er hoeft maar een strootje, een verleidinkje op onze weg te komen, en met al onze hoge gevoelens gaan we er aan. Als met eerbied gesproken, God ons niet vast houdt, komen we daar terecht waar wereldse mensen nog een afschuw en een walging van hebben, zo erg. Dat is de ene kant: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde.

Ze hebben wel eens tegen mij gezegd, nog niet zo lang geleden: Ja maar toch, die zonde dat vind ik dat u niet zo diep over spreekt. Dat hoeft voor mij niet in die zin. Maar je voelt al in een ogenblik aan, men heeft daar eigenlijk geen kennis aan. Nog niet. Maar de zondaar heeft er kennis aan. En als hem de dood in zijn schoenen of in zijn keel zit, en God zou het hem vergunnen, dan klapt hij in zijn handen van blijdschap, om verlost te mogen worden. Als hij het oog daarop mag krijgen, om verlost te worden, voor eeuwig. Maar dan ook in de dadelijkheid van die oude mens. Van alles wat God mishaaft. Van die totale mislukking die hij is van het Paradijs af.

Nu, dat geloof richt zich dus daar op, op de kant van: God heeft gelijk hoor, het is niets. "God ontzette Zich dat er niemand was".

Dus dat is waar. Maar het is een stukje van de waarheid. Het is noodzakelijk iets er van te leren. Maar het is een stukje van de waarheid, in het licht van Golgotha. Maar, dit is óók een stuk van de waarheid. Dit, dat ik, die zeg: Ja precies, dat ben ik, mijn oude mens dat ben ik zelf. Ja, ja, broeder, ik weet dat je het toestemt hoor, of zuster, omdat Gods Geest het je heeft geleerd. Maar nu moet je niet blijven steken in: Dat ben ik zelf. Nu verder.

Ik ben toch ook een nieuwe mens? Een nieuwe. Niet gedeeltelijk, maar helemaal. Ja, het lijkt er niet zoveel op. Voor het geloof: Ik doe de zonde toch niet meer? Maar de zonde die in mij woont. Die er uit moet, die er voor eeuwig uit moet. De verliezende partij is het hoor, de zonde, onherroepelijk. Het kan lang duren, zeventig, tachtig jaar, maar het is de verliezende partij. God zal overwinnen, Christus zal overwinnen.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

Daarom, geloof je nu ook, ik ben nieuw. Als je dat nu gelooft: Christus is het die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt. Dan vloeit daar een stroom van de Geest uit, Romeinen 8. Daar wordt ons voorgehouden de mogelijkheden die bij God zijn. Nu, vandaag, midden in de strijd, midden in de zorg, midden in het verdriet, midden in het verlies. Daar wordt nu ontsloten dat terrein, dat werk van de Geest, de Geest van Christus.

Die aait die oude Adam niet over zijn kop, om te zeggen: Ja jongeling. Nee. Die zegt zo lieflijk, maar tegelijk glaszuiver en glashard: Gij hebt Christus alzo niet geleerd. Je hebt Christus geleerd als die volkomen offerande, eenmaal op Golgotha geschiedt. Maar ook als die lieve Herder die zegt: Als je eens bekeerd bent. Die lieve Herder die zegt: Opent uwe mond, eist van Mij vrijmoedig. Bij Hem is raad, bij Hem alleen. Hij kan, die Geest van Christus, zulke onuitsprekelijke dingen doen. Die kan die opstandige natuur temmen.

Hoe temmen? Door hem een beetje op te lappen? Nee, om te zeggen: Henen uit. Al komt hij misschien door het wc-raampje weer binnen glippen, dat is even vers twee. Het is hier het land der ruste niet. Maar die kan het.

O geliefde gemeente, vertwijfel daar niet aan. Want als je daar aan twijfelt, dan gaat het van kwaad tot erger, echt waar. Als je twijfelt daaraan, dat die macht van de Geest van Christus en van de genade zo uitnemend groot en sterk is, dan zet je tegelijkertijd de deur open voor alle ongerechtigheid. De oude mens op de troon.

Ik zou zeggen, huil dan maar liever een potje, stilletjes. En zeg dan maar liever, terwijl je denkt misschien je verstand haast te verliezen, en moet zeggen: Ik heb geen mensenverstand, ik word gek, ik raak helemaal in de put. Maar op hoop, tegen hoop: Schraag op Uw spoor mijn wankelende gangen.

Kijk, zo gaat er een kracht van de Heilige Geest uit het volbrachte werk van Christus uit. Die geen genoeg neemt met de ereplaats voor de oude mens. Met zijn leidinggevende positie in ons leven. Nee.

En nu is er een basis om op te spreken. Niet onze goedheid, niet ons bekeerde ik, niet ons veranderd zijn, maar die verandering door de vernieuwing van het gemoed. Dat gemoed dat aan Christus wordt vastgehecht. "Welzalig hij die al zijn kracht en hulp, alleen van Hem verwacht, die kiest de welgebaande wegen".

Dan dūf je eigenlijk niet eens te zeggen: Ik ben een ander mens. Je bent het wel, maar dan bedoel je niet zo half en half bekeerd, maar als je het dan echt meent dan zeg je: Ik ben gereinigd, gewassen in het bloed van het Lam. En daarom haat ik alle zonden en mezelf. Want ik heb me de dood schuldig gemaakt.

Kijk, nu uit die stroom van dat bloed van Christus worden wij hier op aarde, niet in het leven gehouden. Niet: Wat heb je een lieve jongen, wat ben je toch een mooi mensje. Nee, onze oude mens wordt met Hem gekruisigd, gedood en begraven.

"Opdat de boze lusten van het vlees" Daar hoef je heus niet alleen aan het zevende gebod te denken hoor. Maar dat vlees daar wordt mee bedoeld: Die Adam, die oude mens. Die natuur met zijn lusten tegen alle geboden Gods in. Van begeerte en noem maar op; van drift, van woede, van moord, van afgoderij, hatelijkheid, nijdigheid; "..... in ons niet meer regeren."

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

Zijn ze weg?

Ze zijn nog niet weg. Maar het is wel een verschil; zijn ze de baas, is dat mijn leid-ster, oude mens? Is dat mijn uitgangspunt, zoals ik naar het Woord van God eigenlijk ben, is dat mijn uitgangspunt? Dan zit ik in de heerschappij, van de zonde. Dan ben ik een slaaf. Dan zit ik ten ene male er in gewikkeld, er is niets anders meer.

Maar nu staat er hier: "Niet meer regeren." Nee, God de Heere regeert, dat de volken beve. En wordt mijn vlees door het kwade licht verrast, ai laat het mij toch nimmer overheren.

Regeren, dat betekent: Continu, tot in de hel toe. Dat is regeren van de duivel, continu, heel je leven door tot in de hel. Zélf regeren. Maar niet meer regeren dat betekent: Die macht van mij wordt doorbroken; die vuist gaat nog eens een keer slap; die woede maakt plaats voor beschaamdheid des aangezichts; die hoogmoedige buigt zich in het stof; die onreine kruipt voor het aangezicht Gods weg: Help mij Heere, ik verga. O, wat zou je allemaal kunnen noemen.

Niet meer regeren, want U bent - dat is de belijdenis geweest van de oude kerk - Jezus is Heere, Kurios, Hij is de Baas, Hij alleen, Hij heeft het recht.

Nu, dat is nu een stukje van de strijd die ons hier genoemd wordt. Wat Christus nu in ons gaat doen en doet. Dat moet je je niet voorstellen als een vlak zeetje. Voor de één wat meer dan voor de ander, daarin is de Heere vrij, dat is niet bepalend. Bepalend is het offer van Christus.

Maar die werkzaamheden van die Heilige Geest van Christus, dat is voor ieder mens verschillend, maar in doorsnee zou ik willen zeggen, dat is geen vlak zeetje. We praten er liever niet zo over, en dat is beter ook. Dat is beter ook, maar niet te veel over te praten met elkaar. Als het nodig is, vooruit, maar anders, weg!

Hoor de stem van de Koning: Wie is slecht, hij kere zich herwaarts. Tot de verstandeloze zegt Zij kom, eet van Mijn brood en drink van de wijn die Ik gemengd heb. Dat is beter. Maar het gaat hier door dik en door dun, door licht en door donker. Soms door diepe ravijnen heen, dat je zegt: Tjonge, jonge, zou de duivel het nu toch winnen? Zou de oude Adam het winnen? Zou hij het echt winnen? Maar hij heeft het verloren, hij heeft het verloren. Hij heeft het voor eeuwig verloren.

Maar ons leven is een leven alleen maar onder het kruis. Onder het kruis. Daar drupt het bloed van de Middelaar, daar liggen de krachten verborgen van het Koninkrijk van de Zoon Zijner eeuwige liefde. Daar is alles. Daar komt ons tegen Zijn stem: Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben. Neem je kruis op, volg Mij na.

O, dit is een terrein, ik hoop dat, zo de Heere wil, dat we daar nog, en ons wordt nog het leven gespaard, dat we daar nog in en om de Catechismus uit het Woord van mogen horen. Want het is zo'n praktijk.

En lieve mensen, heb nu geen hoge voorstelling. Denk nu niet dat wij een uitzondering maken. Echt niet. Denk nu niet, dat gaat allemaal onze deur voorbij. Nee. Je zult juist merken als het de Heere behaagt om Zijn dierbaar Evangelie bij ons te laten, nou, achter de schermen wordt gevóchten. Gevóchten, dat je menigmaal voor je eigen ziel misschien de moed verliest. Dat je denkt: Het is verloren, het blijft verloren. Totdat je tot

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 43

je grote verwondering ziet: Ons staat de sterke Held ter zij, de zegen is Hem beschoren.

AMEN